

УДК 378.147:811.111

**GAME METHODS AS A MEANS OF LEARNING A FOREIGN LANGUAGE
ІГРОВІ МЕТОДИ, ЯК ЗАСІБ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ****Popenko J.V / Попенко Ю.В.***teacher of foreign languages the Head of international department /
Викладач іноземних мов, завідувач міжнародних зв'язків***Voloshyna O.V. / Волошина О.В.***PHD of Philological Sciences, Associate Professor, teacher of foreign languages /
Кандидат філологічних наук, доцент, викладач іноземних мов,
Vinnytsia National Agrarian University
Вінницький національний аграрний університет*

Анотація. В статті розглядаються проблеми вивчення іноземної мови, досліджується правильний підбір методів, за допомогою яких учні краще вивчатимуть все, та за допомогою яких ігор швидше та досконаліше можна вивчити іноземну мову.

Навчання, у широкому розумінні, передбачає обмін змістом значущої інформації засобами безпосереднього чи опосередкованого спілкування між учасниками педагогічного процесу. Ефективність засвоєння навчального матеріалу суб'єктами учіння залежить від їхніх індивідуальних стилів пізнання, а також релевантності засобів представлення значущої інформації специфіці когнітивних процесів учнів. В даній статті ми розглянули актуальність вивчення іноземних мов та їх значення в сучасному світі. Піднімається проблематика питання впливу іноземних мов на життя людей та роль в сучасному бізнесі, економіці тощо. Визначено пріоритети людини, яка вільно володіє чи вивчає зарубіжні мови та порівняння з людиною, яка має низький рівень знань або взагалі не володіє іноземною мовою. Дослідили методику викладання іноземної мови учням та шляхи удосконалення викладацької діяльності за допомогою різноманітних ігрових методів.

Правильний підбір методів за допомогою яких має здійснюватись діяльність - це запорука успіху в початій справі. Тому в роботі детально описано методологію та правильне застосування методів задля найбільш ефективного результату. Наведено певну своєрідну класифікацію і підходи до вивчення іноземних мов. Було розглянуто ігри як засіб налагодження стосунків у колективі та адаптації учнів до вивчення мови. Чітко описані умови та правила ігор, також, за потреби, є опис наочних матеріалів які необхідні для деяких видів ігор. Прописані рекомендації для викладача щодо поведінки в колективі, підбір матеріалів та організації навчального процесу. Розглядаються основні шляхи вивчення різних частин іноземної мови та наведені приклади до кожної з них. В роботі проаналізовано проблематику вивчення зарубіжних мов та значущість ігор на кожному етапі їх застосування.

Проаналізовано найпопулярніші способи вивчення іноземних мов, а саме частини сприйняття мови на слух та говоріння, за допомогою яких, учні досягають бажаного результату за найкоротші строки. Також розписані особливості учнів та проблеми з якими вони можуть зіштовхнутися під час навчання й як наслідок прописані шляхи подолання цих проблем.

Ключові слова: наочність, навчальна інформація, лексичний матеріал, лексична компетентність, зміст навчального матеріалу.

Вступ. Останнім часом дослідники мови перенесли увагу з розвитку індивідуальних мовленнєвих навичок на використання мови для досягнення мети мовця. Ця нова територія фокусу, відома, як комунікативна компетенція, яка веде до пошуку вчителями іноземних мов різних видів діяльності з орієнтацією на завдання, які б заохотили учнів до вживання мови.

Ігри, що мають в своїй основі певне завдання і мету поза граматично-правильними висловлюваннями, служать чудовим видом діяльності для розвитку. Адже, якщо спрямовувати процес навчання мови та граматики лише на підготовку до екзамену чи базувати навчання саме на заучуванні правил, це буде суперечити багатофункціональним цілям навчання граматики: ведення бізнесу, подорожі, продовження вищої освіти, аналіз та розуміння культури, пошуків роботи тощо.

Це може сприяти хибному уявленню про те, що грамика – це ще один предмет, який представляє собою сукупність безкорисних фактів, а не мова, яка вимагає засвоєння багатьох навиків.

Предмет роботи - застосування ігор як засобу підвищення ефективності вивчення та адаптації до іноземної мови.

Мета роботи полягає в поясненні та аналізі впливу ігор на навчальний процес.

Методи дослідження. Дослідження на яких ґрунтується дана робота оснований на опитуванні та систематизації відомих знань та інформації на подану тему.

Дослідження теми. Аналізом ефективності застосування ігор при вивченні іноземних мов займалися дослідники, як: Л.Б. Котлярова, Ю.А. Гапон, Т.В. Паньків, Є.І. Пассов, Т. Свиридюк, J. Moon, B. Philips, S. Antonaros, L. Couri, V. Allen, K. Jones та інші.

Практична цінність даної роботи полягає у тому, що теорія використання ігор, яка прописана в даній праці, може бути використана викладачами іноземних мов при організації занять, служити вказівкою чи мотивувати учнів до вивчення іноземних мов та співпраці в колективі. Гра забезпечить приємність та легкість будь-якого процесу, адже гра - це сукупність різноманітних мотивувальних факторів: змагальність, призові стимули, логічне мислення та подолання перешкод.

Основний матеріал. Іноземні мови - це мови за допомогою яких, люди з різних куточків світу можуть спілкуватися між собою. Ще здавна освіченими людьми були ті, які вивчали, чи вже знали іноземні мови. З плином часу традиції не змінилися і все актуальнішим стає питання знання іноземних мов. Люди бажають збагачувати свої знання та всебічно розвиватися. Людина, яка знає одну чи навіть дві мови може всебічно розвиватися не лише в культурі своєї мовної сім'ї, а й в культурі зарубіжних країн, дізнаватися їх історію з першоджерел та самих жителів цих країн.

На сучасному етапі розвитку іноземні мови відіграють дуже важливу роль у сфері міжнародного бізнесу, торгівлі, економіки та освіти. Наприклад, англійська мова є міжнародною мовою, знаючи яку, ви можете поїхати у будь-яку країну і завжди знайти спільну мову з її громадянами. Все більшу популярність набувають такі мови як, китайська та японська. Важливо не забувати й про всі інші популярні мови, які широко використовуються у світі.

Володіючи іноземною мовою, людина може розраховувати на кар'єрний ріст та високооплачувану заробітну платню. Безліч сучасних організацій, є представниками чи партнерами іноземних фірм, ведучи з ними активну

співпрацю.

Вивчати іноземні мови можна традиційними способами, вивчаючи самому чи з викладачем граматику, лексику тощо. Але ж можна зробити своє навчання цікавішим та ефективним за допомогою різноманітних методів. Сучасні технології чи навіть традиційні ігри, які мають комунікативний та особисто-орієнтовний характер допоможуть досягнути якнайшвидше бажаного результату. Особливість такого підходу криється в психології людини та доведено, що людина краще сприймає інформацію яка йде в ігровій формі ніж простий набір слів. Навіть звичайна схема, яка заміняє текст, допоможе людині краще зорієнтуватись в матеріалі й надалі відтворювати цю схему при потребі.

Тож розберімо основні дві гілки які склалися в сьогоденні щодо вивчення іноземних мов. Першою гілкою це є класичне вивчення іноземних мов. Ще не так багато років тому класичний спосіб, або його ще можна назвати традиційний, був основним і іншого не було. Основою було вивчення нудної граматики, насильницьке запам'ятовування лексики й так по колу. Безсонні ночі над книжками та «згризений граніт науки», при великому бажанні та зусиллях, це реально, але не дуже дієво. Набагато краще коли інформація запам'ятовується мимовільно не докладаючи особливих зусиль. Така можливість з'явилась коли люди почали використовувати нестандартні, на той час, методи вивчення іноземних мов - ігри. Особливого розквіту цей метод набув з розвитком сучасних технологій, тепер вивчати іноземні мови граючи дуже легко в будь-якому місці зі смартфона. Як вже можна зрозуміти з вище вказаного, другою гілкою є нестандартне, чи сучасне вивчення іноземних мов за допомогою проведення занять в ігровій формі.

Ігри під час вивчення іноземних мов набувають все більшої актуалізації в сьогоденні, вони є певним ключем до тих бажаних знань і допомагають викладачеві зацікавити того хто вивчає мову. Зазвичай ігри мають змагальний характер, тож таким чином це може вплинути на мотивацію людини та «запалити» в ній жагу до знань.

Зазвичай ігри - це забави та веселощі, але викладачі не повинні забувати про необхідну педагогічну цінність. І якщо він дозволить лише розважатися і зовсім не приділяти уваги навчальному елементу ігор, то вони залишаться некорисними [5, с.67]. Ще однією дуже важливою перевагою ігор є те, що вони допомагають зменшити тривожність під час вивчення іноземної мови, яка може бути майже у кожної людини [4, с.53].

Дуже велику роль у вивченні іноземних мов за допомогою ігор, відіграють відносини викладача з аудиторією, адже без веселої й невимушеної атмосфери, позитивного результату ігор можна не чекати. Це також психологічний аспект людини, вона має почувати себе комфортно аби зосередитись на головному - вивченню іноземних мов. Для того, щоб точно бути корисними для конкретної групи учнів, ігри повинні відповідати їхньому рівню знань та матеріалу, який група вивчає у даний момент. Наприклад, лексика, яку ви зараз вивчаєте медичного спрямування, то не варто застосовувати ігри на вивчення юридичної сфери. У такому випадку підберіть

інші завдання або переробить наявні таким чином, щоб гра відповідала нагальним потребам групи [3, с.102].

Важливо зазначити, що також потрібно добре пояснити правила гри усім учням, аби гра проходила легко й зрозуміло. Ще одним критерієм є те, що гра має відповідати віковому рівню чи рівню знань аудиторії, тому, як правило, групи формують з учнів одного віку.

Ігри наче переносять до реального світу елемент контексту. Учні не відчують, немов вони вчать щось, що ніколи не знадобиться. Наприклад, використання певних виразів, що використовуються у діалогах чи певних ситуаціях, які можуть трапитися в реальному житті. Вони ще раз закріплюють у своїй свідомості необхідність вивчити конкретну іноземну мову та отримують додаткову мотивацію [1, с.94]. Використання ігор дуже актуальним, бо вони покращують різноманітні навички студентів. Вони виступають як важливий елемент практики на всіх ступенях і типах навчання і для у багатьох типах співпраці між студентом та вчителем. Ігри є багатофункціональним інструментом та може створити зв'язки між викладачем та учнем. Ігри корисні тим, що навіть найкласичніші із них можна модифікувати таким чином, щоб вони краще відповідали ситуації чи наявному наочному матеріалу [2, с.67].

Будь яка мова складається з 4 видів мовлинневої діяльності: аудіювання (слухання і розуміння), читання, говоріння та письмо. Ці елементи доповнюють один одного і є запорукою ефективного вивчення мови. Існують ігри, вправи та методи вивчення до кожної з цих частин.

Можна виділити декілька хоч і примітивних, але дієвих ігор які допомагають учням у вивченні лексичної частини мови:

- 1) **«Їстівне та неїстівне»** - напевно кожен школяр і дорослий знає цю гру. Не дивно, що ця гра широко застосовується оскільки вона допомагає швидше запам'ятовувати нову лексику. Правила прості, учень чи викладач називає слово іноземною мовою а другий учасник гри має сказати їстівне це чи ні. Ця гра чудово підходить як для індивідуального навчання так і в колективі.
- 2) **«Тематичне слово»**. Учні обирають, чи їм пропонують тему і вони повинні написати якнайбільше слів що стосуються цієї теми. Потім, по черзі вони мають зачитувати слова зі свого переліку і якщо слово повторюється, то всі інші учасники викреслюють це слово зі свого списку. Переможцем стане той, у кого залишиться найбільша кількість слів серед всіх учасників. Гра допоможе учню співпрацювати у колективі та збагатить лексичний запас.
- 3) **«Знайомство»**. Правила цієї гри такі, що учасники мають стати в коло і по черзі назвати ім'я попереднього, іноземною мовою. Ця гра допомагає учня не лише вивчити слова та речення іноземною мовою, а також і розвинути пам'ять. Такий вид підходить тільки для великої кількості гравців.
- 4) **«Знайда»** - Перед учнями розкладають картки з певною тематикою, які потім учні повинні добре запам'ятати. Викладач дає команду: «Закрийте очі!» і прибирає 2-6 карток. Потім говорить: «Відкривайте

очі» і запитує:

- 5) **«Що ж зникло?»** - учні згадують зниклі картки, та називають їх. Знову ж таки, ця гра добре розвиває зорову пам'ять а також допомагає збільшити словниковий запас. Найкраще гра запам'ятовується, коли питання викладач задає іноземною мовою або поряд з лексикою розвиває розмовну частину.
- 6) **«Лови м'яч!»** - викладач називає слово українською мовою і кидає м'яч гравцеві. Той повинен назвати слово іноземною мовою. Такий підхід допоможе в майбутньому швидше орієнтуватись та підбирати потрібні слова в діалозі й також спрямований на вивчення лексики.

Щодо граматики, тут діватись нікуди й доведеться все ж запам'ятати правила, але є безліч вправ в ігровій формі аби закріпити ці знання та застосувати їх на практиці. Для прикладу можемо взяти англійську мову:

- 1) **Гра «In a drawer...»** - вживання структури there is / there are ... Викладач пише: «There is a (an) _____ in a drawer.» Учні діляться на дві команди. Перша команда називає будь-яку літеру, наприклад «е». Друга команда має сказати слово, що починається з цієї літери, наприклад: There is an eraser in the drawer. За правильно вжите слово, друга команда дістає очко.
- 2) **Гра «Що зникло?»** - Викладач розкладає предмети, а потім забирає якийсь предмет чи змінює розташування. Учень має сказати як були розташовані предмети та сказати що змінилося, але саме в певній часовій формі. Гра тренує знання учнів різних часів, або тих, які вони вивчили на момент гри. Ця гра чудово сприяє розвитку зорової пам'яті.
- 3) **Гра «Що він робить?»** - учні діляться на дві команди й один учень з команди виходить і робить якісь дії, інший у свою чергу має пояснити що робить інший, але правильно вживаючи всі правила, та часи.
- 4) **Гра «Дія»** - суть полягає в тому, що вчитель говорить учням слово, а вони у свою чергу мають сказати що ми можемо робити з цим предметом(наприклад «ручка», ручкою ми можемо писати, ручкою ми можемо малювати тощо). Обов'язковою умовою є те, щоб учень говорив все це, іноземною мовою. Той хто щось придумав останнім і після нього жоден з учасників нічого вже нового не вигадас, той і переміг.
- 5) **«Незнайко»** - правила такі, щоб викладач спеціально зробив деякі граматичні помилки в побудові речень чи навіть тексту, а учні мають знайти всі помилки. Виграє той, хто знайде найбільшу кількість помилок. Вправа допоможе учню краще орієнтуватись у матеріалі та засвоїти його практиці.

Перелік ігор ще можна довго продовжувати, проте головна суть цих ігор те, що вони поєднані між собою. Це означає, що не можливо за допомогою гри вивчити граматику, не вивчивши за допомогою гри, нові слова. Або, навчитись складати речення, при цьому не знаючи граматику.

Наступним видом є ігри, що стосуються сприйняття мови на слух, тобто -

слухання. Хоча для деяких це може бути буденністю, але найкращим методом у такому роді заняття є перегляд фільмів чи уривків з фільмів іноземною мовою. Для початку, можна переглядати відео зі субтитрами, потім перейти на субтитри іноземною мовою. Надалі краще не користуватися субтитрами зовсім. При такому методі людина чує мову від її носія і зможе розуміти суть того що відбувається у фільмі.

Після перегляду можна влаштувати вікторину, спитати про основні важливі моменти у відео аби бути впевненим, у тому що людина дійсно зрозуміла сюжет. Зазвичай, такі вікторини роблять в тестовому форматі для кращого орієнтування або у формі обговорення та дискусії у колективі.

Ще одним чудовим варіантом є музика. Напевно, кожний слухав будь-яку пісню іноземною мовою, вона нам подобається не дивлячись на те, що ми не знаємо про що вона. Але все ж людський інтерес перемагає і більшість людей все ж заходять, і цікавляться перекладом пісні. Коли людина буде слухати цю пісню то прокручуватиме в голові переклад. Таким чином вона буде збагачувати лексичний багаж знань і сприймати ці слова на слух.

І нарешті, останній з елементів - розмовна частина або ж просто говоріння. Це, на думку більшості, найскладніший елемент. Для того, щоб вести розмову іноземною мовою потрібне знання граматики, дуже важливо мати певний лексичний запас слів, щоб активно дискутувати на задану тему. Ще однією важливою складовою є розуміння мови на слух, яке також відіграє важливу роль у спілкуванні. Всі елементи пов'язані та складають тісний, нерозривний зв'язок між собою.

Заговорити іноземною мовою, зазвичай, як показує практика, важко і для цього потрібні неабиякі зусилля, але це можливо. Є деякі ефективні ігри, які використовують у практиці тренування розмовної частини:

- 1) **«Озернись навколо»** - суть гри полягає в тому щоб людина описала все що відбувається навколо неї іноземною мовою, звертаючи увагу на найменші деталі. Переможцем є той, хто зможе розповісти якнайбільше інформації. Така гра чудово підійде для колективу і буде ефективнішою, якщо навколо буде міська місцевість чи природа. В таких умовах у гравця буде більше основи для опису.
- 2) **«Учорашній день»** - назва вправи говорить сама за себе. Учень має розповісти іноземною мовою про те, що робив вчора, чи можливо те, чим запам'ятався йому вчорашній день. За допомогою такої вправи можна тренувати не тільки розмовну мову, а й засвоїти граматику минулого часу. Ефективним також є проста дискусія щодо будь-якої актуальної теми для обізнаності учні в багатьох сферах життя суспільства.
- 3) **«Театр»** - гра заснована на певних життєвих ситуаціях, які гравці будуть майстерно відтворювати. Наприклад, у ресторані чи в банку, магазині тощо. Гравці мають зіграти буденні життєві обставини, що можуть трапитись з будь-якою людиною за допомогою шаблонних фраз. Переможцем стає той, хто найкраще зіграє свою роль та проявить володіння іноземною мовою. Дана гра є не тільки цікавою, але й дуже

корисною для подальшого життя, адже тренує розмовну мову не тільки в темах про культуру, спорт, кінематографію тощо, а й в реальних буденних ситуаціях.

- 4) «**Що це?**» - правила цієї гри зовсім не складні. Для неї потрібні заздалегідь готові картки зі словами та принаймні дві команди. Гравець обирає картку і має своїй команді пояснити що це за слово написано на картці, але не називаючи його. Перемогу одержить та команда, яка відгадає найбільшу кількість слів. Така взаємодія розвиватиме мислення учня, збагачуватиме лексичний запас та акцентуватиме увагу на розвитку розмовного елементу мови.

Отже, можемо зробити висновок, що ігор для вивчення іноземної мови існує багато. Є ігри для командної гри є також і для окремої особи. Але для педагога важливо запам'ятати те, що до окремої аудиторії повинен бути свій підхід.

Під час вивчення іноземної мови в такому форматі, учень легко може адаптуватися в колективі, можливо, позбутися своїх страхів та невпевненості у спілкуванні з однолітками. При ефективному застосуванні ігор пропаде будь-яка напруга, як у колективі, так і між колективом і педагогом. Якщо проаналізувати весь вище викладений матеріал, то з впевненістю можемо сказати, що вивчення іноземних мов в наш час є актуальним і розвиток технологій дозволяє викладачам підходити до викладення свого матеріалу в різні способи. Наприклад, встановлюючи додатки з іграми, що стосуються іноземної мови, можна відстежувати прогрес знань учнів, навіть на відстані.

Заняття у виді забавки сприяє прогресу пізнавальної активності учнів при дослідженні зарубіжної мови. Мета викладача міститься в тому, щоб виявити максимум педагогічних вмінь, за допомогою яких, можливо реалізувати бажання людини до інтенсивної пізнавальної роботи. Викладач повинний безперервно покращувати процес навчання, що власне дозволить відмінно й ефективно засвоювати програму, яка була вивчена. Ще одним важливим критерієм, на який педагог має звернути увагу, під час вибору ігор для учнів стає те, що учні повинні відчувати аби вони вчать щось потрібне, те, що знадобиться в їхньому подальшому житті.

Дослідження довели, що вільно говорити іноземною мовою можна навчитися справді за допомогою ігор, старанності та раціональній організації навчання. За таких умов, вбачаючи практичність своїх знань, процес навчання та засвоєння вивченого матеріалу буде відбуватися набагато швидше й легше і стане непомітним, навіть, для тих, хто вивчає мову.

Висновки: Отже, ігри відіграють визначальну роль при вивченні будь-якої іноземної мови. За правильного підходу вони нерозривно входять в систему вивчення іноземних мов, а при правильному їх застосуванні з легкістю можна досягти бажаного результату, при умові систематичного удосконалення своїх знань та застосуванню їх на практиці.

Література:

1. Cassie J. Level Up Your Classroom: The Quest to Gamify Your Lessons and

Engage Your Students / Jonathan Cassie., – ASCD, 2016. – 180 p.

2. Nance A. Mindful Arts in the Classroom: Stories and Creative Activities for Social and Emotional Learning / Andrew Nance., – Parallax Press, 2018. – 272 p.

3. Plevin R. The Fun Teacher's Tool kit: Hundreds of Ways to Create a Positive Classroom Environment & Make Learning FUN / Rob Plevin., – Independently published, 2017. – 204 p. – (Needs-Focused Teaching Resource).

4. Richard-Amato P. Academic Success for English Language Learners / Patricia Richard-Amato. – Pearson Education ESL, 2004. – 560 p.

5. Wright A. Games for Language Learning / Andrew Wright. – Cambridge: Cambridge University Press, 2006. – 208 p. – (3). – (Cambridge Handbooks for Language Teachers).

***Annotation.** The article deals with the problems of learning a foreign language, examines the correct selection of methods by which students will better learn everything, and through which games can learn foreign language faster and more thoroughly.*

Education, in the broadest sense, involves the exchange of meaningful information through the means of direct or indirect communication between participants in the pedagogical process. The learning effectiveness of learning subjects depends on their individual learning styles, as well as the relevance of the means of presenting meaningful information to the specifics of students' cognitive processes. In this article, we have considered the relevance of foreign language learning and its importance in the modern world. The issue of the influence of foreign languages on the lives of people and the role in modern business, economy, etc. is being raised. The priorities of a person who is fluent or fluent in foreign languages and compared with a person who has a low level of knowledge or no command of a foreign language at all. They explored the methods of teaching foreign language to students and ways to improve teaching activity through various game methods.

Proper selection of the methods by which an activity should be carried out is the key to success in a business. Therefore, the paper describes in detail the methodology and the correct application of the methods for the most effective result. Some kind of classification and approach to the study of foreign languages are given. Games were considered as a means of establishing team relationships and adapting students to language learning. The terms and conditions of the games are clearly described, and, if necessary, a description of the visual materials required for certain types of games is provided. Recommendations for the teacher on the behavior in the team, the selection of materials and the organization of the educational process. The main ways of learning different parts of a foreign language are discussed and examples are given for each of them. The problem of studying foreign languages and the importance of games at each stage of their application are analyzed in the work.

The most popular ways of learning foreign languages are analyzed, namely the parts of hearing and speaking that help students achieve the desired result in the shortest possible time. The students' specific features and problems may encounter during their studies are also enumerated, and as a result, ways of overcoming these problems are outlined.

Key Words: *Key words: clarity, educational information, lexical material, lexical competence, content of educational material.*